

МОНІТОРИНГ СТАНУ З ПОЖЕЖАМИ ТА НАСЛІДКІВ ВІД НИХ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Кондель В.М.
м. Полтава

Відомий американський філософ Ральф Волдо Емерсон якось зауважив: «Скрізь де є життя, є і небезпека», тому наше завдання полягає в тому, щоб не допустити перетворення цієї небезпеки у надзвичайну подію. Аналіз небезпек і загроз техногенного та природного характеру та виникнення надзвичайних ситуацій свідчать про те, що за останні роки тенденцій до їх збільшення або зменшення не спостерігається, але не зважаючи на відносну стабільність, ці явища негативно впливають на соціально-економічний розвиток нашої держави, а за деякими позиціями становлять загрозу національній безпеці України у сфері цивільного захисту. У зв'язку з цим на теперішній час проблема захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій різного характеру, зокрема, від пожеж та наслідків від них, є дуже актуальною, а її розв'язання залишається одним із пріоритетних напрямів роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади [1].

Облік пожеж та їх наслідків здійснюється з метою проведення аналізу причин та умов виникнення пожеж, оцінки стану пожежної безпеки населених пунктів та об'єктів, прогнозування ситуації і розробка ефективних запобіжних заходів для забезпечення безпеки людей, збереження матеріальних цінностей та створення умов для гасіння пожеж [2], як це зараз відбувається на території Київської та Житомирської областей [3] (рис. 1).

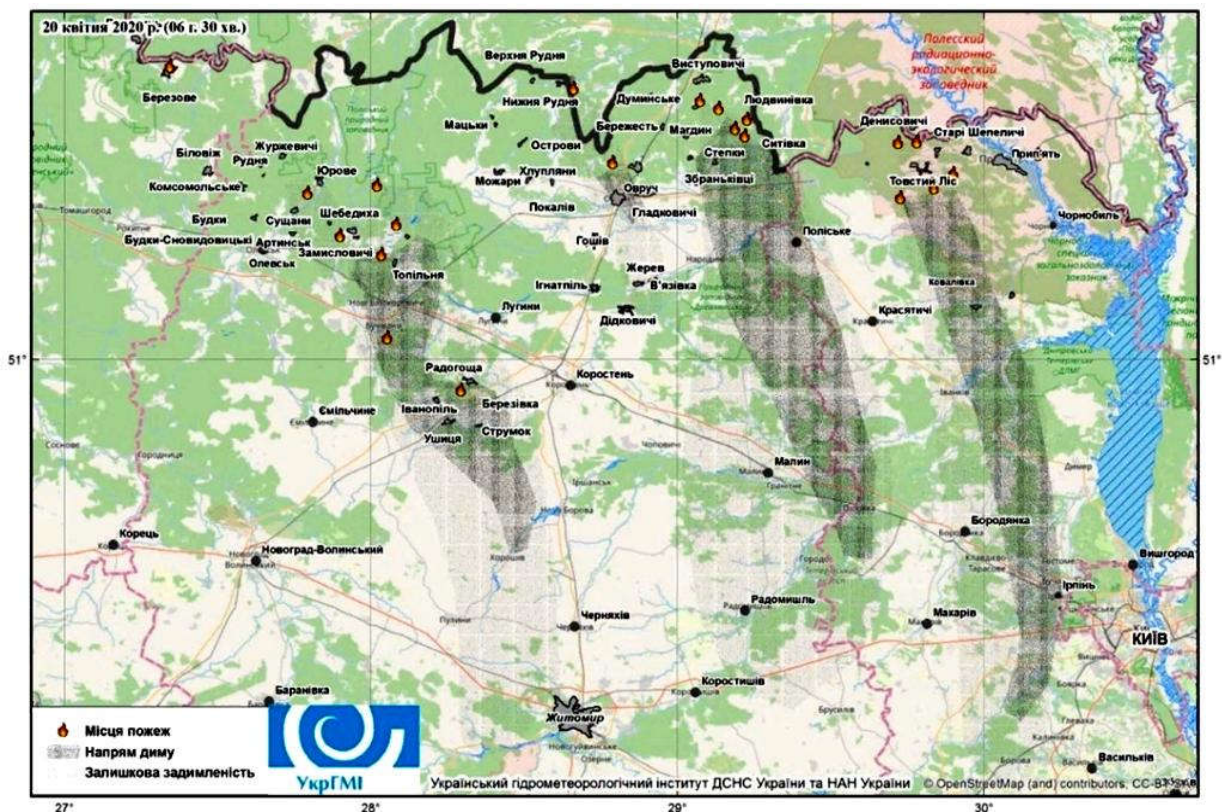

Рис. 1. Пожежі на території Київської та Житомирської областей

Лісові пожежі в Чорнобильській зоні відчуження розпочалися 4 квітня 2020 р. на території Котовського лісництва між с/т Поліське, селами Тараси та Володимирівка

(рис. 2). Першого ж дня вогонь розповсюдився на площу понад 20 гектарів. Масштабну лісову пожежу в Чорнобильській зоні вдалося загасити лише через 10 діб. До гасіння було залучено понад 500 осіб та понад 120 одиниць техніки, зокрема, літаки та гелікоптери, які здійснили 280 вильотів та скинули близько 1500 тонн води.

Рис. 2. Лісові пожежі в Чорнобильській зоні відчуження

Пожежі завдали величезної шкоди фауні й флорі та екології. Вогнем знищено значну площу лісів, 12 віддалених сіл, цвинтарі. Станом на 17 квітня 2020 р. уже згоріли території колишніх сіл: Лелів, Копачі, Поліське, Грезля, Рудня-Грезлянська, Ковшилівка, Варовичі, Буда-Варовичі, Мартиновичі, Смарагдовий, Волхов, Чистогалівка. Згоріла територія військового міста Чорнобиль-2, від пожежі постраждало місто Чорнобиль. Роботи з ліквідації пожеж ще не завершені. Загальна площа пожеж за попередньою оцінкою на даний час становить близько 11500 гектарів. За даними Гідрометцентру, забруднене повітря з Київщини зафіксували в Черкаській, Полтавській та Дніпровській областях [4].

За попередніми підрахунками, пожежі тільки у Житомирській області завдали збитків на 25 мільйонів гривень, також близько пів сотні людей довелося відселити [5]. За повідомленням ДСНС, у селах Острови, Личмани, Середній Рудні, Нижній Рудні та Верхній Рудні вогонь повністю знищив 39 будівель. Деякі з них до пожежі люди самовільно використовували як дачні ділянки. 45 будівель вдалося врятувати. До гасіння пожеж було залучено 596 осіб і 76 одиниць техніки, у тому числі три літаки АН-32П [3].

Через ці пожежі місто Київ покрит густий дим з їдким запахом, індекс якості атмосферного повітря в деяких районах столиці перевершив позначку 300 одиниць, що майже вшестеро перевищує норму (рис. 3). Така концентрація дрібнодисперсного пилу

в повітрі дуже шкідлива, оскільки цей пил має властивість осідати всередині організму людини і викликати різні захворювання [3].

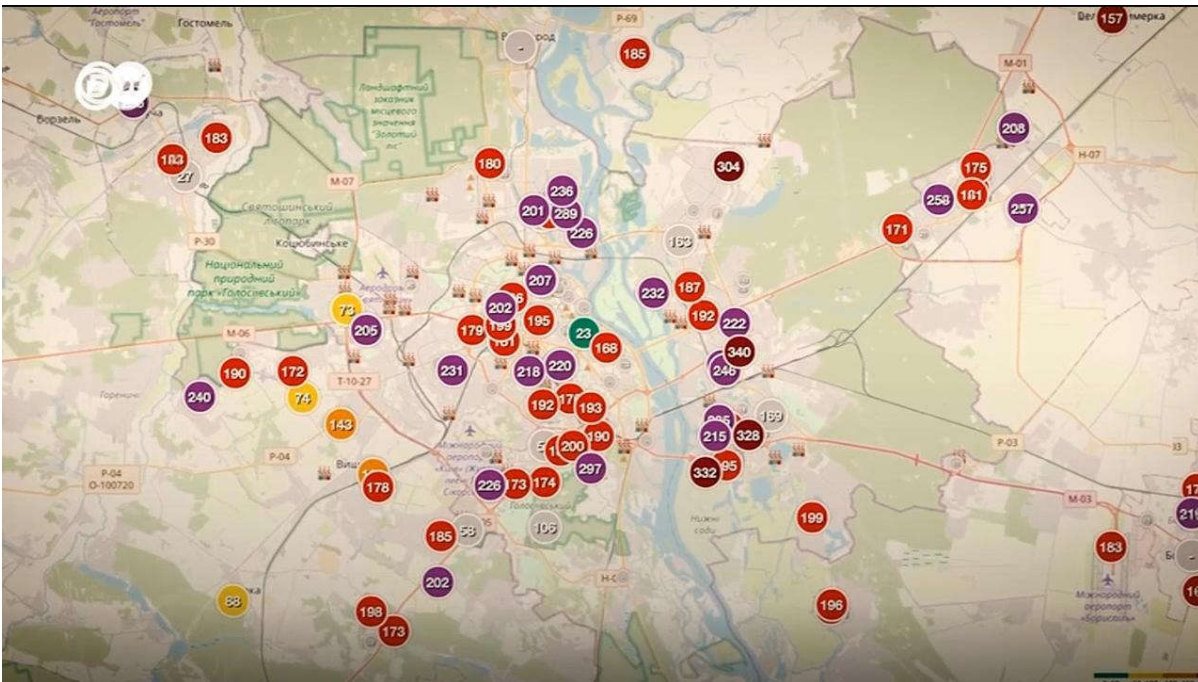

Рис. 3. Концентрація дрібнодисперсного пилу в повітрі м. Києва

Такими є наслідки пожеж в Чорнобильській зоні відчуження. Основними причинами цих пожеж, які зараз розглядаються слідством, є навмисні підпали (зафіксовано осередки пожежі, які були далеко один від одного); замикання з іскрою на лініях електропередач, від чого загорілась суха трава, тощо [4]. Ось чому відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 1052 від 16 грудня 2015 р. «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій» одним із головних завдань ДСНС України є реалізація державної політики у сфері пожежної безпеки.

Результати щорічного моніторингу стану з пожежами та наслідків від них в Україні, зокрема, і вищенаведені факти про пожежі на території Київської та Житомирської областей, свідчать, що ситуація із забезпеченням пожежної безпеки залишається досить складною.

За останні 10 років в Україні зареєстровано 730 456 пожеж, що в середньому складає більше 73 тисяч випадків на рік. Унаслідок цих пожеж загинуло 28 тисяч 220 людей і 16 тисяч 884 людини було травмовано. Тільки прями збитки, завдані пожежами, склали понад 12 мільярдів гривень, а загальні матеріальні втрати – понад 50 мільярдів гривень.

За період з 2009 по 2018 роки виявлено сталу тенденцію до збільшення кількості пожеж і матеріальних втрат від них та зменшення кількості людей, загиблих і травмованих унаслідок пожеж. За результатами моніторингу стану з пожежами за довгостроковий період встановлено, що на поступове зниження кількості травмованих на пожежах і загиблих унаслідок пожеж людей вплинули демографічні фактори, зокрема скорочення населення України майже на 4 млн. осіб порівняно з 2009 роком.

Розслідування показали, що основними причинами виникнення пожеж є необережне поводження з вогнем, порушення правил пожежної безпеки під час улаштування та експлуатації електроустановок (аварійні режими роботи), порушення правил пожежної безпеки під час улаштування та експлуатації печей, теплогенеруючих агрегатів та установок, а також пустощі дітей з вогнем та підпали сухої трави, сміття тощо [6].

Список використаної літератури

1. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2018 рік. Вступ. Режим доступу: <https://undicz.dsns.gov.ua/files/Аналітичний%20огляд/2018/ВСТУП.pdf>.
2. Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків / Постанова Кабінету Міністрів України № 2030 від 26 грудня 2003 р. зі змінами і доповненнями. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2030-2003-п>.
3. У Чорнобильській зоні й на Житомирщині продовжують гасити пожежі. Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/y-чорнобильській-зоні-й-на-житомирщині-продовжують-гасити-пожежі/a-53184976>.
4. Лісові пожежі в Чорнобильській зоні 2020. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Лісові_пожежі_в_Чорнобильській_зоні_2020.
5. Збитки від пожеж на Житомирщині оцінюють приблизно у 25 млн. гривень. Режим доступу: https://zik.ua/news/ludyna/zbytky_vid_pozhezh_na_zhytomyrshchyni_otsiniuiut_u_pryblyzno_25 mln_hryven_ofis_prezydenta_966043.
6. Стан техногенної безпеки та заходи щодо його покращення. Аналіз статистики пожеж. Режим доступу: <https://undicz.dsns.gov.ua/files/Аналітичний%20огляд/2018/1%20частина.pdf>.

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

*Дрожжана О. У.
м. Полтава*

Дії людини, завдяки його розуму, відрізняються від інстинктивних дій тварин передбаченням розвитку подій, оцінкою наслідків своїх дій. Аналізом причин небезпек він може знайти необхідні заходи безпеки і вибрати найбільш ефективний варіант дій.

На наведеній принциповій схемі (рис. 1) зображені способи забезпечення безпеки, які використовуються людиною [1].

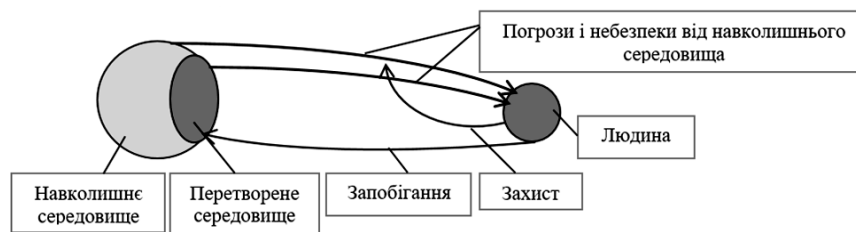

Рисунок 1 – Схема забезпечення безпеки людини

Людина не тільки розумно захищається у вже сформованій ситуації (захист), не тільки, передбачаючи небезпеки, намагається уникнути їх, але, встановивши причини небезпек, своєю життєдіяльністю перетворює навколишнє середовище з метою усунення цих причин (запобігання). Під навколишнім середовищем маються на увазі всі її складові – природна, соціальна, техногенна.

Саме перетворювальна життєдіяльність дозволяє людині повною мірою використовувати розум для підвищення своєї безпеки.

Безпека людини, що забезпечується його життєдіяльністю, може бути виміряна рівнем безпеки. Інтегрально він характеризується тривалістю життя.

Найбільш тривале збереження життя є однією з основних цілей життєдіяльності. Не випадково безпека відноситься до корінних потреб людини, а збереження життя і здоров'я вчені називають першим і головним життєвим інтересом особистості [2]. Закладена природою тривалість життя індивідів зменшується за рахунок реалізації небезпек від навколишнього середовища. Саме тому реальна тривалість життя, будучи залежною від природної видової величини, але відмінна від неї, характеризує рівень